Ετος 2ον (Ιδρύθη τῷ 1915) ΜΥΤΙΛΗΝΗ Τετάρτη 26 Απριλίου 1917 Αριθμ. 296

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ
Ετησία. Καθ' ὅλον τὸ Κράτος δρχ. 15 Εξάμηνος
Εἰς τὸ Εξωτερικὸν Φρ. Χρ. 20 ἀναλόγως

Πᾶσα ἀπόδειξις πληρωμῆς μὴ φέρουσα τὴν ὑπογραφὴν τοῦ Διευθυντοῦ θεωρεῖται ἄκυρος.

Διὰ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ τὴν ἐφημερίδα ἀπευθυντέον ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν Διεύθυνσιν.

Γραφεῖα καὶ Τυπογραφεῖα: Οδὸς Αγίου Συμεών.

ΤΗΛΕΓΡΦ. ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ: «ΚΗΡΥΞ» - ΜΥΤΙΛΗΝΗ

ΚΗΡΥΞ

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΑΡΧΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ—Δ Κ. ΣΜΥΡΝΑΙΟΣ — ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

ΑΠΟ ΤΑΣ ΣΚΕΨΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ ΤΟΥ ΚΥΒΕΡΝΑΝ

Η ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΕΝ ΤΗ ΑΝΩΤΕΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΙ

Πᾶς πολίτης γεννᾶται ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ἀνθρωπίνων δικαιομάτων, τῶν ὁποίων ὁ τίτλος νομοποιεῖται διὰ τῆς ὀρθῆς κατευθύνσεως τῶν ἀγαθῶν ἐν αὐτῷ ἐνστίκτων. Υπῆρξαν ἐποχαὶ καθ' ἃς τὰ δικαιώματα ταῦτα ἦσαν τελίεως ἄγνωστα καὶ τότε τὰ ἄτομα μηδεμίαν αἰσθανόμενα πρὸς ἄλληλα ὑποχρέωσιν ἀπεσκίρτων τοῦ συναλουἀναλόγως τῶν ἐμπνεύσεων τῶν παθῶν. Αλλ' ἡ κακὴ αὕτη κατάστασις τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς ἐξηλείφθη μικρὸν κατὰ μικρὸν διὰ τῆς ἐπιδράσεως ἐκλεκτῶν τινῶν πνευμάτων καί, ἅπαξ ἀναγνωρισθέντων τῶν δικαιωμάτων τούτων, ὁ ἄνθρωπος εἰσῆλθεν εἰς τὰς σφαίρας τῆς ἀναγεννήσεως. Εκτοτε ἡ φροντὶς τῶν λαῶν ἐστράφη πρὸς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐγγυᾶται διὰ τὴν τελειοποίησιν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ἡ δὲ τάσις τῶν Κυβερνήσεων ὠθουμένων ὑπὸ τῆς ἀνάγκης τῶν πραγμάτων, ὑποβοηθεῖ τὴν θέλησιν τῶν λαῶν. Αλλοτε ἡ ἐκπαίδευσις ἦτο προνόμιον ὀλίγων μόνον ἀτόμων διότι τὸ μεῖζον μέρος ἑκάστης ἐπικρατείας ὤφειλε νὰ μὴ ἔχῃ συνείδησιν τῶν ἀνθρωπίνων δικαιωμάτων. Αἱ ἄρχουσαι δῆλον ὅτι τάξεις, ὀρύῶς ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἄποψιν τῶν ἑαυτῶν συμφερόντων σκεπτόμεναι, ἐκράτουν τοὺς λαοὺς ἐν τῇ ἀμαθείᾳ πρὸς εὐχερεστέραν ἐξάσκησιν τῶν αὐθαιρεσιῶν των. Αλλ' ὁσονδήποτε σταθερὰς βάσεις καὶ ἂν ἔχῃ ἡ ἄρχουσα τάξις εἶνε ἀδύνατον νὰ ἀποφύγῃ τὴν μοιραίαν ἐξέλιξιν, ἡ ὁποία φέρει τὴν πτῶσιν, τὸ μὲν ἕνεκα τῆς ἀφυπνίσεως τῶν δυναστευομένων, τὸ δὲ ἕνεκα τῆς ἀποστασίας αὐτῶν τῶν μελῶν της, προερχομένης ἄλλοτε μὲν ἐκ δυσαρεσκειῶν, ἄλλοτε δὲ καὶ ἀπὸ ἐκφυλισμὸν τῶν κυριωτέρων παραγόντων.

Αλλ' ἂν οἱ λαοὶ ὤθησαν τοιουτοτρόπως τὴν ἐξέλιξιν, τὰ κράτη τῶν Ελληνολατινικῶν πρὸ παντὸς φυλῶν, ἠρκέσθησαν εἰς τὴν κατὰ τὸ ἑνὸν τελειοποίησιν τοῦ θεωρητικοῦ μόνον μέρους παραμελήσαντα τελείως σχεδὸν τὴν ἄποψιν τοῦ πρακτικοῦ καὶ τοῦ ὠφελίμου. Εὰν τινὲς ἰσχυρίζωνται ὅτι τοῦτο ἔγινε διότι ἡ φύσις καὶ ὁ χαρακτὴρ τῶν λαῶν εἶναι τοιοῦτος θὰ τοὺς ἀπήντων ὅτι ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ κῦρος τοῦ Κράτους εἰς αὐτοὺς ὑπῆρξε μηδέν. Διότι ἂν οἱ Κυβερνῆται θεωροῦσι περιττὴν τὴν βαθεῖαν μελέτην τοῦ πέραν τῶν συνόρων τοῦ Εθνους των κόσμου, καὶ δὲν εἶνε εἰς θέσιν νὰ κάμουν τὰς ἀναγκαίας μεταβολάς, πρέπει νὰ σπεύδουν νὰ ἀποβάλλουν τὴν τήβεννον τῶν Κυβερνώντων.

Και δὴ ἂν κανεὶς στραφῇ πρὸς τὰς Αγγλοσαξωνικὰς φυλάς, αἱ ὁποῖαι ἴσως εἶναι αἱ μόναι αἱ κατανοήσασαι τὴν ἀξίαν τοῦ πρακτικοῦ καὶ τοῦ ὠφελίμου, θὰ μείνῃ ἔκπληκτος πρὸ τῆς τεραστίας διαφορᾶς τῶν συστημάτων. Ενῷ εἰς τοὺς Ελληνολατίνους προηγεῖται ἡ θεωρία, ἡ ἐν πολλοῖς ἀνιαρὰ καὶ καταβάλλουσα, εἰς τοὺς Αγγλοσάξωνας προηγεῖται ἡ πρᾶξις διὰ νὰ δικαιολογηθῇ τοιουτοτρόπως ἡ ὑπ' αὐτῶν ἑρμηνεία τοῦ περιφήμου «ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος» διὰ τοῦ «ἐν ἀρχῇ ἦν ἡ πρᾶξις.»

Καὶ εἰς τούτους μὲν δημιουργοῦνται ἄνθρωποι ἕτοιμοι διὰ τὴν ζωὴν καὶ ἐκπληττόμεθα ἠλιθίως βλέποντες νέους εἰκοσαετεῖς μόλις, διευθύνοντας ἑταιρείας, εἰς ἡμᾶς δὲ δημιουργοῦνται ἄνθρωποι ἀνέτιμοι διὰ τὴν ζωήν, δυσηρεστημένοι καὶ ἀπείθαρχοι διότι ἡ ἐκμάθησις ἀρχαίων τινῶν συγγραφέων καὶ ἡ πολλὴ θεωρία φονεύει μὲν πᾶσαν προδιάθεσιν διὰ τὸ πρακτικὸν μέρος τῆς ὑπάρξεως καθιστᾷ δὲ ὑπερφιάλους τοὺς καταλιπῶντας τὴν χλοάζουσαν βοσκὴν καὶ τραπέντας πρὸς τοὺς κρημνοὺς καὶ τὰς φάραγγας τῆς θεωρίας.

Εὰν τὶς ἐξετάσῃ τὴν αἰτίαν τῆς χειμαρρώδους ἐκροῆς τῶν δικηγόρων εἰς τὸ ἡμέτερον κράτος θὰ πεισθῇ ὅτι οὐδὲ κόκκος πρακτικοῦ νοὸς μᾶς διακρίνει, ἐπιτρέποντας τὴν τοιαύτην ἐπέκτασιν τῆς ἐπικινδυνωδεστέρας ἐπιστήμης διὰ πᾶσαν κοινωνίαν. Τὸ αὐτὸ δύναταί τις νὰ εἴπῃ καὶ διὰ τοὺς ἰατροὺς τοὺς εὑρισκομένους ὅπως καὶ οἱ πρῶτοι εἰς ζωτικωτάτας σχέσεις μὲ τὰ ἄτομα. Διότι εἶνε σκληρὸν μήπως ἂν εἴπῃ τις ὅτι, οἱ ὑπερβολικῶς πληθυνόμενοιλειτουργοὶ τῶν ἐπιστημῶν τούτων, μὴ δυνάμενοι ἕνεκα τοῦ συναγωνισμοῦ νὰ ζήσωσι, κατὰ φυσικὴν τάσιν αὐτοσυντηρήσεως θὰ προσπαθήσουν νὰ δημιουργήσωσι κατάστασιν ἧττον δυσμενῶς πρὸς αὐτοὺς ἔχουσαν;

Πολλοὶ διακεκριμμένοι συγγραφεῖς ἐν οἷς καὶ ὁ Σπένσερ δὲν ἐδίστασαν νὰ καταδείξωσιν ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις οὔτε ἠθικότερον, οὔτε εὐτυχέστερον κάμνει τὸν ἄνθρωπον, ὅτι δὲν μεταβάλλει ποσῶς τὰ ἔνστικτα καὶ τὰ κληρονομικά του πάθη. Κατὰ πόσον ἄραγε περισσότερον δὲν ἀληθεύει τοῦτο προκειμένου περὶ φοιτητοῦ ἢ γυμνασιακοῦ τροφίμου, οἵτινες ἐξερχόμενοι τῶν διδακτηρίων μὲ τὰ πτερὰ τῶν ἐλπίδων εὑρίσκονται αἴφνης πρὸ χάους ἀγνώστου ἀπαιτοῦντος χρόνον πολὺν καὶ πνεῦμα διαφυλάξαν εὐστροφίαν τινὰ καὶ θετικὴν ἀντίληψιν διὰ νὰ γίνῃ κατορθωτὴ ἡ ὑπερπήδησίς του.

Καὶ ὅμως αἱ κοινωνίαι μας μὲ τὸ νὰ ἀριθμοῦν χιλιάδας τινὰς δικηγόρων καὶ ἄλλας τόσας ἰατρῶν, ὑπερηφανεύονται λογιζόμεναι δῆθεν πολιτισμέναι, καίτοι κατὰ βάθος μόλις ἔχουν ἀκούσῃ περὶ πολιτισμοῦ καὶ προόδου.

Η γάγγραινα ὅθεν εὑρίσκεται ἐν αὐτῇ τῇ ἐκπαιδεύσει ἐν τῇ σημερινῇ της κατευθύνσει, ἡ δὲ προσοχὴ τοῦ Κράτους ὀφείλει νὰ στραφῇ πρὸς τὸν τρόπον, δι' οὗ θὰ καταστῇ δυνατὴ ἡ μὴ περαιτέρω ἐξάπλωσίς της. Ενῷ ὁ Αγγλοσάξων προετοιμάζεται οὕτως ὥστε ὡς ἄτομον πρῶτον, ἔπειτα καὶ ὡς ἔθνος, νὰ ἐκτοπίσῃ ἐν τῷ σταδίῳ τῆς δράσεως τὸν Λατῖνον, τοῦ τελευταίου τούτου ὁ ἐγκέφαλος ὑπερπληροῦται ὑπὸ θεωριῶν, ὥστε, παρ' ἡμῖν τοὐλάχιστον, ὁ ἀπόφοιτος ἑνὸς γυμνασίου νὰ θεωρῇ αἶσχος μέγα τὸν ἐλάχιστον τύλον ἐν τῇ παλάμῃ του!

Τὸ πρακτικὸν καὶ τὸ ὠφέλιμον ἔχουσι τελείως παροραθῇ, οἱ δὲ πόροι τοῦ Κράτους ἐξαντλοῦνται εἰς τὴν ἵδρυσιν καὶ διατήρησιν τῶν κλασικῶν γυμνασίων, προετοιμαζόντων στρατιὰς πρὸς τὸ πανεπιστήμιον, τὸ ὁποῖον μετ' ὀλίγον θὰ μεταβάλῃ τὴν Ελλάδα, ἂν δὲ τὴν μετέβαλεν ἤδη, εἰς χώραν σοφιστῶν, διότι μὲ τὴν ἔξοδον τῶν ἑκατοντάδων τροφίμων τῆς νομικῆς συνεξέρχονται καὶ αἱ χιλιάδες τῶν ἄρθρων τῆς Ελληνικῆς νομοθεσίας, τὰ ὁποῖα διασπειρόμενα ἀνὰ τὸ Κράτος ἀφαιροῦσιν ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ πολίτου τὴν τιμίαν καὶ ἤρεμον σκέψιν.

Διότι μόνον ὅταν ἴδῃ κανεὶς εἰς τὰ παρασκήνια θὰ κατανοήσῃ τὸ μέγεθος τῆς διαφθορᾶς τῶν κοινωνιῶν, ὅσας αἱ νῦν ἐν καταπτώσει εὑρισκόμεναι νομοθεσίαι καὶ στερούμεναι ὀργάνων μὲ ἐγκέφαλον, ὑπέβαλον ὑπὸ τὸ κράτος τῆς θελήσεώς των.

Αὐτὸς εἶνε δυστυχῶς ὁ ρόλος τῶν κρατῶν ἐκείνων τῶν ὁποίων οἱ κυβερνῆται κυβερνῶνται χωρὶς νά κυβερνοῦν. Η ἔλλειψις προνοίας ἰσοδυναμοῦσα μὲ ἀδιαφορίαν ὁδηγεῖ βαθμηδὸν καὶ ἀσφαλῶς πρὸς τὴν διαφθορὰν καὶ ψηφίζονται μὲν νόμοι ἐναντίον ταύτης, ἐπιβάλλοντες ἀγρίας πολλάκις τιμωρίας, ἀλλ' οὐδεμία καταβάλλεται φροντὶς πρὸς πρόληψιν τοῦ κακοῦ, ὡς θὰ ἴδωμεν διεξοδικώτερον εἰς τὸ περὶ τῶν νομοθεσιῶν κεφάλαιον.

Περιορισμὸς λοιπὸν εἰς τὸ ἐλάχιστον τῆς θεωρητικῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τ' ἀνώτερα διδακτήρια, ἡ πρὸς κατεύθυνσιν ἐπὶ τὰ πρακτικώτερα προπαρασκευὴ τῶν πνευμάτων, συμφώνως πρὸς τὰς δημιουργηθησομένας συνθήκας, ἰδοὺ ὁποία τις πρέπει νὰ εἶνε ἡ πρόνοια τοῦ Κράτους.

ΖΕ·Ι·ΜΠΕΚΗΣ

ΣΗΜ. Προσεχῶς ἡ πρόνοια τοῦ Κράτους ἐν τῇ κατωτέρᾳ ἐκπαιδεύσει.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

ΛΟΓΟΚΡΙΤΗΣ ΠΡΟΦΗΤΗΣ

Εζησα καὶ ἐδημοσιογράφησα στὸν κατ' ἐξοχὴν τόπον τῆς ἀπολυταρχίας, στὴ Τουρκία, στὴ γλυκειά μας ὅσο καὶ δυστυχισμένη Σμύρνη, στὴ μαύρη ἐκείνη ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποίαν δὲν μποροῦσε ὁ Ρωμηὸς ὄχι μόνον νὰ γράψῃ ἐλεύθερα, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ μιλήσῃ.

Καὶ εἴχαμε δυὸ λογοκριτάς· ὁ θεσμὸς τῆς πολυτελείας τῶν θέσεων, βλέπετε, ἐφηρμόζετο καὶ εἰς τὴν Τουρκίαν, διότι ἕνεκα τὰ χατήρια· ὁ ἕνας ἦτο Χιώτης, ὁ Σαμπὴτ Βέης, ἕνα ὁμορφοκομωμένο παληκάρι μὲ πολλαὶς γλῶσσες καὶ μὲ πρόσωπο πάντα γελαστό, ἦταν διὰ τὴν λογοκρισίαν τῶν Διηγημάτων, Χρονογραφημάτων καὶ ἐν γένει τῶν δημοσιευμάτων τῆς φαντασίας καὶ τῆς καρδίας· ὁ ἄλλος ἦτο Κρητικός, ὁ Εκμὶλ Βέης, ἕνας γουρσούζης, μὲ τὰ γιαλάκια ἀκουμπισμένα στὴν ἄκρη τῆς μύτης του, μὲ μιὰ μαγκοῦρα, μὲ κάτι ἀχτένιστα μαλλιά, ποῦ ἐκ πρώτης ὄψεως θὰ τὸν ἔπερνε κανεὶς γιὰ κακοῦργο· ἀλλά καὶ πράγματι ἦταν κακοῦργος ἦταν ὁ φόβος καὶ ὁ τρόμος τῶν δημοσιογραφούντων, εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος, εἴτε ἐρασιτεχνικῶς ἦτο γιὰ τὴ λογοκρισία τῶν πολιτικῶν ἄρθρων.

Ο ἕνας ἐλογόκρινε τὴ καρδία, ὁ ἄλλος τὴ διάνοια.

Αλλοίμονο ἂν ἔβλεπε πουθενὰ καμμιὰ λέξι ἀμφίβολη, ἀμέσως ἐδούλευε ἡ πενιὰ ἀπὸ πάνω ὡς κάτω· ἰδίως δὲν ἐχώνευε ὅταν ἔβλεπε τὰς λέξεις τὸ Γένος, ἡ Φυλή, τὸ Εθνος· τὸν ἔπιανε τρεμοῦλα τὸ κύριον ἄρθρον ἀμέσως ἔσβυνε· καὶ στὸ τόπο του βάζαμε ρεκλάμες.

Μιὰ μέρα καθήμεθα στὸ γραφεῖο κι' ἐδιαβάζαμε Αθηναϊκὲς ἐφημερίδες· τό παιδί μᾶς εἰδοποιεῖ ὅτι ἔρχονται οἱ λογοκριταί· μάνι μάνι διπλώνουμε τὰ φύλλα καὶ τὰ κρύβομε στὰ συρτάρια καὶ ἐμείναμε μὲ τὸ τσιγάρο στὸ στόμα καὶ τὰ χέρια σταυρωμένα.

Εμπῆκε πρῶτος ὁ Εκμὲλ Βέης· ἅμα μᾶς εἶδε στὴ στάσι ποῦ εἴμαστε, ἐκιτρίνισε· ἐκατάλαβε ὅτι κάτι ἀσύνηθες ἐγινούντανε πρὶν ἔλθῃ· ἦταν ἡ ἐποχὴ τῆς συνεντεύξεως τῆς Ρεβίλ· καὶ σὰν ἱεροεξεταστὴς ἐξήτασε νὰ μαντεύσῃ ἀπὸ τὴ φυσιογνωμία μας τί ἐκάμναμε· ὅταν τὸν εἶδα νὰ στέκῃ ὄρθιος καὶ ἀκίνητος στὴ μέσῃ τοῦ γραφείου ζητῶν νὰ διεισδύσῃ εἰς τὰ ἄδυτα τῆς συνειδήσεώς μου, καὶ ἐπειδὴ εἶχα ἀκόμη ἐκκρεμεῖς λογαριασμοὺς μὲ τὴ λογοκρισία, ἡ ὁποία διηυθύνετο ἀπὸ ἕνα Γιακὼ Εφέντη Εβραῖον, ἐταράχθηκα καὶ ἔκανα πῶς βήχω.

Νὰ ξοπίσω του ἔρχεται καὶ ὁ Χιώτης· Αϊ, τοῦ λέγει συνάδελφε, παράγγειλες; Οχι τοῦ ἀπαντᾷ ὁ Κρητικὸς καὶ ἀμέσως διατάσσει δυὸ ναργιλέδες καὶ δυὸ γλασάδες.

Εἰς κίνησιν ὁλόκληρο τὸ γραφεῖο· ἀπὸ τὸν Κωστῆ μὲ παγωτὰ καὶ ἀπὸ τὸ Κριστὰλ οἱ ναργιλέδες.

Σὰν ἔφαγαν ταῖς γλασάδες καὶ ἀπο-

“Ο ΚΟΣΜΙΚΟΣ ΚΗΡΥΞ„

θὰ κυκλοφορήσῃ αὔριον

λάμβαναν τὴ γλύκα τοῦ γιαβάσικου ναργιλὲ μ' ἐρωτᾷ ὁ Ἐκμὲλ βέης μὲ οἰκειότητα τίγρεως: Στὲ, δὲν πείρατε ἀκόμη τὸ ἀθηνέϊκο ταχυδρομεῖο;

— Μάλιστα τοῦ ἀπαντῶ· θέλετε καμμιὰ ἐφημερίδα νὰ μάθετε τὰ νέα; εἶνε πολὺ σπουδαῖα.

— Τσὲ τί γράφουν; ἀπαντᾷ.

— Πῶς ὕστερα 'πο λίγες μέρες ἡ Τουρκία θὰ ἔχῃ σύνταγμα! Καὶ τοῦ δίνω μιὰ Ἑλληνικὴ φημερίδα ποῦ ἔγραφε γιὰ τὸ κίνημα τῆς Κρέσνας.

Σὰν τὴ διάβασε τοῦ λέγω· ὁ θεὸς νὰ δώσῃ νἆνε ἀλήθεια, ἂν ὄχι γιὰ τίποτε ἄλλο γιὰ νὰ γλυτώσωμε ἡμεῖς οἱ δημοσιογράφοι ἀπὸ τὰ χέρια σας.

Κι' ἐκεῖνος μοῦ ἀπαντᾷ μὲ ὕφος Σιβύλλης: Ἀμ' ὄχι Σύνταγμα νὰ γίνῃ, ὄχι ἐλευθεριὰ ἀλλὰ τσὲ δημοκρατία νὰ κάμουν ποτὲ νὰ μὴ σοῦ περάσῃ ἡ ἰδέα πῶς θὰ λείψῃ ἡ λογοκρισία, χειρότερα θὰ εἶνε τότε.

Πραγματικῶς ὁ Κρητικὸς τοῦρκος εἶχε δίκηο.

Φ.

ΣΤΙΧΟΙ ΤΟΥ ΚΑΡΡΟΥ

ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Τῆς Μεραρχίας τῶν Σερρῶν δρασάσης ἐνδόξως
ἐτράπησαν εἰς φυγὴν οἱ λαγωοὶ τῆς Σόφιας ἀδόξως
Τὸ ὁποῖον, ἀπόδειξις εἶνε πῶς ἄρχισαν οἱ δικοί μας τὴ μπαταρία
χωρὶς πολλὰ λόγια καὶ φασαρία
ὅπως συμβαίνει εἰς τὸ κλεινὸν τὸ Ἄστυ τὸ ἰοστεφὲς
ὅπου σὰν τζιτζίκοι τραγουδοῦν: «φουστανέλλα τσαροῦχι φούντα φέσ»!
Μὲ ἐπὶ κεφαλῆς ὁ Νῖνος Γλυκσβοῦργος ἐφὲς
ἤγουν ὁ Δαφνοστουπῆς
ὅπου σὰν ἄλλος Χαμλέττος ἐρωτᾷ:
τοῦ μπῆς ὀρὲ ἢ μὴ τοῦ μπῆς;
Τὸ ὁποῖον ἡ Αντὰν ἐκατάλαβε ἐπὶ τέλους τὸν ἀνθρωπάκον
καὶ ἀπόφασι τὸ πῆρε νὰ βάλῃ στὸ πάγκο του τὸν κατεργαράκ'!
δίνοντάς του καθημερινῶς κ' ἕνα βαρέλ—άκι!
τὸ ὁποῖον ἔξοδον θὰ πληρώνῃ ἡ Χουβαρντάδισσα Ἐγγλετέρα
ποῦ ἀφοῦ τῶβαλε πεῖσμα θὰ τὰ βγάλει ὅλα πέρα.
Ἤγουν πανωλεθρίαν θὰ πάθουν οἱ Γερμανοὶ καὶ οἱ Βούλγαροι
ποῦ θὰ τοὺς κυνηγοῦμε ἕως τὸν πλανήτη Ἄρη!
Ἔξον τοὶ Τοῦρκοι ποῦ θὰ τοὶ στείλουμε στὴ Κόκκινη μηλιὰ
ὅπου δὲν θὰ βγάζουν πιὰ γρῦ, ἀλιά!
Ὅπως δηλαδὴ θέλει τσ' ἐφημερίδες ἡ Μαντάμα Ἀνεσταξῆ
ποῦ πρὸς δόξαν τῆς λευτεριᾶς κι αὐτὴ ζῆ
Γιὰ νὰ κόψῃ ὄχι τοὶ Βούλγαροι, ἀλλὰ τὸν κύριο Λαμπέκη!
καὶ λευκὰ τραύματα στὸν «Κήρυκα» νὰ μπλέκῃ
Τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι ἡ σεβαστὴ μαντάμα μιὰ χαρὰ τὰ ἐμπλέκει.
Διὸ καὶ τῆς ἀξίζει κάθε ἔπαινος
καὶ ὄχι δημοσιογραφικὸς μένος!

Ο Παμβλέκης!

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑ-ΓΛΩΣΣΑ

Πολλοὶ ἐμέμφθηκαν τὸ Δημοκρατικὸ Κέντρο, γιατὶ στὰ ἄρθρα τοῦ καταστατικοῦ του ποῦ ἀναφέρονται στὸ σκοπό του ἔθιξε καὶ τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας. Καὶ μεταξύ των δὲ λείπουν καὶ φανατικοὶ καὶ γνωστοὶ δημοκράτες, ἀπ' τοὺς ὁποίους ἄλλοι μὲν ἔχουν ἀντίθετες πρὸς τοὺς δημοκράτες ποῦ ἵδρυσαν τὸ Κέντρο γλωσσικὲς πεποιθήσεις κι' ἄλλοι πάλιν νομίζουν πῶς τὸ δημοκρατικὸ κέντρο φορτώθηκε ἀμέσως ἐξ ἀρχῆς ἕνα μεγάλο βάρος ἐπάνω του, ποῦ θὰ τοῦ φέρῃ δυσκολίες στὸν περὶ πολιτεύματός μας ἀγῶνά του.

Ἀδυνατοῦμε νὰ ἀπαντήσουμε σ' ἐκείνους, ποῦ δὲν κατώρθωσαν νὰ παρακολουθήσουν τὸ γλωσσικὸ αἴσθημα στὴν ἐξέλιξι ποῦ ἀκολούθησε ὕστερ' ἀπ' τὴ κίνησι ποῦ δημιουργήθηκε στὰ τελευταῖα 30 χρόνια καὶ νὰ κατέβουμε σὲ ἄσκοπη καὶ ἀνώφελη γλωσσικὴ συζήτηση. Θὰ συζητήσουμε μ' ἐκείνους ποῦ νομίζουν πρόωρο καὶ ἐπικίνδυνο γιὰ τὸ σκοπό του τὸν ἀγῶνα τοῦ Δημοκρατικοῦ κέντρου γιὰ τὴν ἐκπαίδευσι καὶ τὴ γλῶσσα.

Τὸ ἐπιχείρημα τῶν πονοψένων δημοκρατῶν εἶναι ὅτι κονιὰ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὸ πολίτευμα, τὸ ζήτημα τῆς γλώσσας εἶναι δευτερεῦον καὶ τὸ τελευταῖο ποῦ θὰ εἶχε νὰ ἐπιδιώξῃ ἕνας τέτοιος ἀγῶνας.

Παρεξήγησαν ὡρισμένως τὰς ἀντιλήψεις τῶν δημοκρατῶν τοῦ Κέντρου καὶ τὸν ἀγῶνα του, ὅσοι νομίζουν, ὅτι ὡς τελικό τους σκοπὸ ἔθεσαν τὴν ἀλλαγὴ τοῦ πολιτεύματος καὶ ὅτι μ' αὐτὴν τελειώνουν αἱ ἐπιδιώξεις τους.

Τοὺς δημοκράτες τοῦ Κέντρου ἔφερε στὸ φῶς ἡ κατάστασις τοῦ κράτους καὶ τοῦ ἔθνους, ἐν γένει ἡ ἐσωτερικὴ καὶ ἐξωτερική, ἡ μιὰ ἀπόρροια τῆς ἄλλης καὶ οἱ δυὸ μαζὺ ἀποτέλεσμα βαθυτέρων αἰτίων, ἀνάμεσα στὰ ὁποῖα τὸν κυριώτερο κατ' αὐτοὺς ῥόλο παίζει ἡ γλῶσσα.

Τὸ κακό, κατὰ τοὺς δημοκράτες τοῦ Κέντρου ἔχει τὴ ῥίζα του στὸ σχολειό, στὸ δημοτικὸ καὶ στὸ ἀστικὸ σχολειό, καὶ τοῦ σχολειοῦ ἡ κατάστασι ἔχει αἰτία τὴ γλῶσσα.

Μόνο στὴν Ἑλλάδα παρουσιάζεται τὸ θέαμα τῶν παιδιῶν ποῦ βγαίνουν ἀπ' τὸ δημοτικὸ καὶ τὸ ἀστικὸ σχολειὸ χωρὶς καμμιὰ ἄλλη γνῶσι ἀπὸ λίγη ἀνορθογραφία.

Τὰ 6 χρόνια τοῦ δημοτικοῦ καὶ τὰ 8 τοῦ ἀστικοῦ καταναλίσκονται ὁλόκληρα, ὄχι γιὰ ν' ἀποκτήσῃ τὸ παιδὶ καμμιὰ θετικὴ γνῶσι, χρήσιμη στὴ ζωή, γιὰ τὴν ὁποία προορίζεται, ἀλλὰ γιὰ νὰ μάθῃ πῶς τὸ αὐγὸ τὸ λένε καὶ ᾠὸν καὶ θρίδακας τὰ μαρούλια.

Καὶ τὰ παιδιὰ ποῦ μᾶς δίνει ἕνα τέτοιο σχολειὸ δὲν ἦταν ποτὲ δυνατὸν νὰ δώσουν καλύτερους πολίτες ἀπ' ἐκείνους ποῦ ἀπαρτίζουν σήμερα τὴν Ἑλληνικὴ κοινωνία καὶ τὸ Κράτος καὶ τῶν ὁποίων ἡ πνευματικὴ κατάστασις δὲν μποροῦσε παρὰ νὰ ἔχῃ ὡς φυσικὴ συνέπεια τὶς συμφορές, στὶς ὁποῖες ἔχουμε καταντήση.

Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς οἱ δημοκράτες τοῦ Κέντρου ὡς ἕνα ἀπ' τοὺς κύριους σκοποὺς τους ἔθεσαν τὴν ἀνατροπὴ καὶ ῥιζικὴ ἀντικατάστασι τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ μας συστήματος, ποῦ βάσι του ἔχει φυσικὰ τὸ ζήτημα τὸ γλωσσικό.

Βάζοντας μέσα στὸ πρόγραμμά τους ἕνα τέτοιον ὅρο οἱ δημοκράτες ἔχουν συναίσθησι τῶν δυσκολιῶν ποῦ θ' ἀπαντήσουν ἐξ αἰτίας τῶν ἐπιτήδεια σπαρμένων ἀπὸ τοὺς διαφόρους ἐθνικοὺς ἀποστόλους προλήψεων.

Ὡς τόσο βγαίνοντας μὲ τὴ ἀξίωσι ἀντιπροσώπων κάποιας ἰδεολογίας καὶ μὲ τὴ θέλησι ν' ἀντιπροσωπεύσουν ἔντιμα τὴν ἰδεολογία αὐτὴ οἱ δημοκράτες τοῦ κέντρου ἐνόμισαν, ὅτι εἶχαν τὴν ὑποχρέωσι νὰ ποῦν φανερὰ ἐκεῖνο ποῦ σκέπτονται καὶ νὰ χτυπήσουν κατ' εὐθεῖαν καὶ ὄχι πλάγια τὴ ῥίζα τοῦ κακοῦ, ἐκεῖ ποῦ τὴ βλέπουν.

Καὶ συναισθανόμενοι, πόσο θὰ ἦταν ἀνήθικο νὰ συνθηκολογήσουν ἀπὸ τὴν ἐμφάνισί τους ἀκόμη πρὸς μία κατάστασι ποῦ θεωροῦν βλαβερὴ καὶ καταστρεπτική προτίμησαν νἀντιμετωπίσουν τὴν ἀντίδρασι ποῦ θέλει γεννήσῃ αὐτὴ ἡ ἄποψις τοῦ ἀγῶνα των, ἔστω καὶ ἂν αὐτὴ ῥίξῃ πίσω τὴν ἐπιτυχία τοῦ πρώτου ἄρθρου τοῦ καταστατικοῦ των, ποῦ εἶναι ἀλλαγὴ τοῦ πολιτεύματός μας. Ἕνας ἀγῶνας μόνο ὅταν εἶνε τίμιος καὶ εἰλικρινὴς μπορεῖ νὰ πάῃ μπρὸς καὶ ἡ ἐπιτυχία, κι' ἂν ἔλθῃ ἀργά, τοῦ εἶναι ἐξησφαλισμένη.

Θεσσαλονίκη "Ριζοσπάστης„

ΤΟ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΥΛΛΑΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Θεσ)νίκη 24. — Ὁ λαϊκὸς συναγερμὸς τοῦ χθεσινοῦ συλλαλητηρίου θὰ μείνῃ ἱστορικός. Ἀπὸ τῆς δευτέρας ἀπογευματινῆς ὥρας ζωηροτάτη κίνησις ἤρχισε, ταυτοχρόνως δὲ τὰ πλήθη ἤρχισαν συγκεντρούμενα εἰς τὰ ὁρισθέντα μέρη. Τὴν 3ην ἀπογευματινὴν τὰ καταστήματα ἔκλεισαν ἅπαντα ἀθρόοι δὲ ἔσπευδον ὅλοι εἰς τοὺς τόπους τῶν συγκεντρώσεων. Προχωρούσης τῆς ὥρας ὁλονὲν ἀφικνοῦνται ἀνθρώπινα κύματα φερόμενα εἰς τὸν τόπον τῆς συγκεντρώσεως ἐνῷ ἅτε ῥοῦς πλῆθος ὁλονὲν πληροῖ τὸν τόπον τοῦ συλλαλητηρίου. Περὶ τὴν 4ην μ. μ. ἄρχεται ἡ προσέλευσις τῶν μελῶν τῶν σωματείων προπορευομένων τῶν λαβάρων των. Τὸ θέαμα εἶνε καταπληκτικὸν μεγαλεῖον. Ὁ λαὸς προβαίνει εἰς ἐκδηλώσεις ζωηροτάτας κατὰ τῆς Δυναστείας. Ζητωκραυγαὶ ζωηραὶ καὶ μυριόστομοι ὑπὲρ τοῦ Βενιζέλου καὶ τῆς Δημοκρατίας ἀκούονται. Ἀληθὴς ἀνθρωποπλημμύρα καταλαμβάνει ὁλόκληρον τὴν πλατεῖαν τοῦ Λευκοῦ Πύργου ἐκτεινομένη πρὸς δυσμὰς μέχρι σχεδὸν τοῦ κινηματογράφου Πάλλας καὶ πρὸς βορρᾶν μέχρι τοῦ Ὑπουργείου τῆς Ἐργασίας, ὑπολογιζομένου τοῦ πλήθους εἰς τεσσαρακοντακισχιλίους.

Τὴν πέμπτην ἀπογευματινὴν ἀνέρχεται εἰς τὸ ταχυδρομικὸν περίπτερον ὁ Δήμαρχος Θεσ)νίκης κ. Ἀγγελάκης μετὰ τῆς ἐπιτροπῆς μέσῳ φρενίτιδος ζητωκραυγῶν ὑπὲρ τοῦ Βενιζέλου καὶ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας.

Ὁ κ. Ἀγγελάκης χαιρετίζει τὸν μεγαλοπρεπῆ συναγερμὸν ὅμοιον τοῦ ὁποίου οὐδέποτε εἶδεν ἡ Θεσ)νίκη, τονίζει ὅτι οἱ Θεσ)νικεῖς πρῶτοι ῥήξαντες κραυγὴν κατὰ τὸν παρελθόντα Αὔγουστον κατὰ τῆς βασιλικῆς προδοσίας τῆς παραδόσεως ἐπαρχιῶν καὶ φρουρίων Μακεδονίας εἰς Βουλγάρους ἔρχονται νὰ ἐπισφραγίσουν πανηγυρικῶς καὶ ἐπισήμως τὴν ἀποκήρυξιν τοῦ προδότου βασιλέως καὶ νὰ βροντοφωνήσουν τὴν ἀπόφασίν των, ἥτις φερομένη ὑπὸ τῆς αὔρας τοῦ Θερμαϊκοῦ πρὸς τὰς Ἀθήνας θὰ δώσῃ τὴν τελευταίαν ὤθησιν θὰ κατακρημνίσῃ τὸν θρόνον τοῦ στυγεροῦ Βασιλέως καὶ θ' ἀναγγείλῃ εἰς τοὺς βαρβάρους ἐχθροὺς ὅτι τὴν ἱερὰν γῆν ἣν μιαίνουν οἱ πόδες των θὰ ὑπερασπίσωμεν μαζῆ μὲ τοὺς Πανέλληνας καὶ ἡμεῖς οἱ Μακεδόνες.

Θύελλα κραυγῶν κατὰ τοῦ προδότου βασιλέως καὶ ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Τριανδρίας ἐπισφραγίζουν τοὺς λόγους τοῦ Ἀγγελάκη ὅστις καὶ ἀποσύρεται δίδων τὸν λόγον εἰς τὸν ἰατρὸν κ. Ζερβόν.

Τὴν ἐμφάνισιν τοῦ κ. Ζερβοῦ χαιρετίζουν ζωηρόταται ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας. Ὁλόκληρον τὸ πλῆθος καταλαμβάνεται ἀπὸ φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας καὶ ἀπαιτεῖ νὰ ὑψωθῇ ἐπὶ τοῦ περιπτέρου ἡ εἰκὼν τοῦ Βενιζέλου, ἡ ἀνάρτησις τῆς ὁποίας προκαλεῖ φρενίτιδα ἐνθουσιασμοῦ. Δημοκρατία! Ξερρίζωμα ὁλοκλήρου τῆς δυναστείας. Κάτω ἡ βασιλεία! ἀντηχοῦν πανταχόθεν. Ἡ εἰκὼν τοῦ Βενιζέλου τοποθετεῖται μεταξὺ τῆς Ἐρυθρᾶς σημαίας τῆς ἐπαναστάσεως καὶ Ἑλληνικῶν σημαιῶν. Ἀποκαθισταμένης ἡσυχίας ὁ κ. Ζερβὸς ἐξυμνεῖ τὰ πατριωτικὰ αἰσθήματα τῶν Μακεδόνων ἐξιστορεῖ τὰς προδοτικὰς πράξεις τοῦ βασιλέως, τονίζει ὅτι πανταχόθεν Ἑλληνισμοῦ ἔρχονται οἱ ἐκδικηταὶ τῆς ἀτιμίας. Τὰ νησιὰ τοῦ Αἰγαίου στέλνουν τοὺς λεβέντες των, λέγει ὁ κ. Ζερβός.

Φωναί: Ζήτω ἡ Κρήτη! Ζήτω ἡ Μυτιλήνη! Ζήτω τὰ νησιά! Μὲ χίλια βάσανα—ἐξακολουθεῖ ὁ κ. Ζερβὸς—ξεφεύγουν τὰ παληκάρια τὴν τυραννίαν τοῦ Κωνσταντίνου. Τὸ καθῆκον καθενὸς εἶνε νὰ μὴ μένῃ πίσω. Ἡ θέσις ὅλων μας εἶνε ἐκεῖ, στὰ σύνορα...

Φωναί: Ζήτω ἡ ἐπιστράτευσις.

Εἰς τὸ πλευρὸν τῶν συμμάχων, συνεχίζει ὁ ῥήτωρ θὰ κάμωμεν αὐτοὺς νὰ ξεχάσουν τὴν ἀτιμίαν τοῦ Κωνσταντίνου. Εἰς τὸ πλευρὸν τῶν Σέρβων θὰ σβύσωμεν ἀπὸ τὴν μνήμην των τὴν πίκραν τῆς προδοσίας. Εἰς τὸ πλευρὸν τῶν μεγάλων φίλων θὰ αἰσθανθῶμεν τὴν χαρὰν τοῦ καθήκοντος, οὗ τὴν ἐκπλήρωσιν ἀπαιτεῖ καὶ ὁ ἀληθὴς πολιτισμός. Καὶ θὰ βοηθήσωμεν εἰς τὸ ἔργον τῆς νέας διαπλάσεως τοῦ κόσμου.

Μυριόστομοι ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τοῦ Ἔθνους, τῆς ἐπιστρατεύσεως, τοῦ Βενιζέλου καὶ τῆς δημοκρατίας ἐπακολουθοῦν.

Ὁ καθηγητὴς κ. Καρδαλιᾶς ὁμιλεῖ κατόπιν ἐκθέτων τὴν βασιλικὴν προδοσίαν. Ὁ λαὸς φωνάζει: θάνατος εἰς τὸν προδότην! Ξερρίζωμα στὴ δυναστεία του! Ζήτω ἡ δημοκρατία. Ὁ κ. Κωνσταντινίδης γέρων ποιητής, Κρής, ἀπαγγέλλει φλογερὸν ποίημα.

Ἀκολούθως ὁ κ. Ἀγγελάκης ἀναγινώσκει τὸ ψήφισμα κατὰ τὸ ὁποῖον κηρύσσεται ἔκπτωτος ὁ Κωνσταντῖνος. Τὸ πλῆθος φωνάζει ὄχι, ὄχι, ξερρίζωμα ὁλοκλήρου τῆς δυναστείας του! Ζήτω ἡ Δημοκρατία καὶ ἐμποδίζει τὴν περαιτέρω ἀνάγνωσιν τοῦ ψηφίσματος ἀπαιτοῦν τὴν διόρθωσιν αὐτοῦ.

Ὁ κ. Ἀγγελάκης δηλοῖ ὅτι συμφώνως πρὸς τὴν λαϊκὴν ἐπιταγὴν τὸ ψήφισμα διορθοῦται κηρυττομένης ἐκπτώτου ὁλοκλήρου τῆς δυναστείας καὶ ἐκφραζομένης τῆς εὐχῆς ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας.

Ζητωκραυγαὶ μυριόστομοι καὶ ἐνθουσιασμὸς ἀκράτητος ἀποδέχονται τὴν διόρθωσιν τοῦ ψηφίσματος. Ἀκολούθως τὸ πλῆθος ἡγουμένων τῶν λαβάρων ἐκκινᾷ ἵνα μεταβῇ εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῆς Τριανδρίας.

Πρὸ τοῦ Προξενείου τῆς Ρωσσίας φρενίτις ἐνθουσιασμοῦ ἐκδηλοῦται καὶ ζητωκραυγαὶ ὑπὲρ τῆς Ρωσσίας ἀκούονται. Ἡ μουσικὴ ἀνακρούει τὴν Μασσαλιῶτιδα. Ὁμοίως πρὸ τῶν λοιπῶν προξενείων, τῆς οἰκίας τοῦ Ἀρχιστρατήγου Σαράιγ καὶ πρὸ τοῦ Ἀγγλικοῦ προξενείου.

Ἐπακολουθεῖ ἀληθὴς ἀποθέωσις ἐκ μέρους τοῦ ζητωκραυγάζοντος κόσμου τῆς Τριανδρίας πρὸ τοῦ μεγάρου εἰς ὃ μένει. Ὁ κ. Ἀγγελάκης ἐξερχόμενος εἰς τὸ περίπτερον παρακαλεῖ τὸ πλῆθος ὅπως πρὸ τῆς διαλύσεως ζητωκραυγάσῃ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας.

Μυριόστομος ζητωκραυγὴ ἐπακολουθεῖ, μεθ' ὃ ἀπουσιαζούσης τῆς Τριανδρίας τὸ πλῆθος ἐπανακάμπτει διαλυόμενον. Ἡ ἐντύπωσις ἐκ τοῦ συλλαλητηρίου εἶνε καταπληκτική. Αἱ Ἑλληνικαὶ καὶ ξέναι ἐφημερίδες μετ' ἐνθουσιασμοῦ χαρακτηρίζουν τὰς Δημοκρατικὰς ἐκδηλώσεις καὶ τὸ μεγαλεῖον λαϊκῆς ἐπιβολῆς.

Στὸν αὔριανὸ

«ΚΟΣΜΙΚΟ ΚΗΡΥΚΑ»

«Τὰ ἔρημα τὰ γράμματα»

Αὔριον εἰς τὸν «Κοσμικὸν Κήρυκα» Τί εἶνε ὁ πόλεμος. Διάφορες γνῶμες μεγάλων ἀνδρῶν.

Η ΟΔΟΝΤΟ-ΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ
Ι. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

Μετεφέρθη εἰς τὴν συνοικίαν Τζούφλου ἀπέναντι οἰκίας κ. Λουκᾶ Ρώσσου προξένου. Τέλεια Ἀμερικανικὰ συστήματα ἐκ χρυσοῦ Μπρίτζ.

Sold Britg and foold Britg *Πᾶσα ἐργασία ἐγγυημένη.*

Ὧραι ἐπισκέψεων 9—12 π. μ. καὶ 3—7 μ. μ. 1—25

ΤΑΣ ΤΥΠΟΓΡ. ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΑΣ ΕΙΣ ΤΟΝ «ΚΗΡΥΚΑ»

ΑΡ. Χ. ΣΑΜΑΡΙΔΗΣ
ΔΙΚΗΓΟΡΟΣ
Μυτιλήνη—Ἐμπορικὴ Στοὰ ἀρ. 4.
Ἐπὶ τῆς προκυμαίας